

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Teja Špolar

**Spodbujanje socialnega kapitala s pomočjo prostovoljne organizacije: Primer
taborniškega društva Rod Tršati Tur**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Teja Špolar

Mentorica:izr. prof. dr. Hajdeja Iglíč

**Spodbujanje socialnega kapitala s pomočjo prostovoljne organizacije: Primer
taborniškega društva Rod Tršati Tur**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

Spodbujanje socialnega kapitala s pomočjo prostovoljne organizacije: Primer taborniškega društva Rod Tršati Tur

Diplomsko delo obravnava povezavo med socialnim kapitalom mladih in prostovoljnimi organizacijami. Mladi se v današnji hitro razvijajoči družbi soočajo s spreminjanjem družbenih vrednot ter s spremembami v prostorih socialnega kapitala. Kljub tem težavam pa se morajo razviti v odgovorne in družbeno angažirane posameznike. Pri tem potrebujejo pomoč vzgojno-izobraževalnih možnosti. Ena izmed teh možnosti je prostovoljna taborniška organizacija, zato sem se odločila za pregled njenega delovanja, z namenom, da bi ugotovila, ali taborniška organizacija spodbuja razvoj socialnega kapitala pri mladih. Za primer sem izbrala društvo, ki deluje na manjšem območju ter izvedla intervjuje s člani društva, ki aktivno delujejo znotraj organizacije že vrsto let. Njihove odgovore sem primerjala z intervjuji posameznikov, ki nikoli niso bili včlanjeni v organizacijo, ki bi opravljala prostovoljno delo. S primerjavo odgovorov sem prišla do ugotovitve, da taborniška organizacija ustvarja optimalne pogoje za ustvarjanje socialnega kapitala, saj krepijo zaupanje med seboj znotraj organizacije in navzven, so aktivno sodelujoči v lokalni skupnosti, učijo vrednote participacije, vzgajajo mlade, ustvarjajo prijateljske vezi ter stremijo k skupnemu cilju – taborniki ustvarjajo boljši svet.

Ključne besede: socialni kapital mladih, prostovoljne organizacije, taborniška organizacija, generalizirano zaupanje.

Promotion of social capital with voluntary organizations: Example of scout association Rod Tršati Tur

The thesis deals with the link between social capital of young people and voluntary organizations. Young people in today's rapidly evolving society are facing changes in social values and in spaces of social capital. However, they are expected to develop into responsible and socially engaged individuals. Society can help them by providing educational opportunities. One of these options is a voluntary scout organization, so I decided to review its functioning in order to determine whether the scout organization promotes the development of social capital in young people. I decided to conduct a study in a scout association that operates on a smaller area. Therefore, long-standing active members were interviewed and their answers were compared with those of individuals who have never worked in a volunteer association. After having compared the responses, I concluded that the scout organization creates optimum conditions for creating social capital by building trust among its members and externally, by participating actively in local communities and by learning the values of participation. Furthermore, they educate young people, create friendships and try to achieve a common goal – »scouts create a better world«.

Key words: Social capital, youth, voluntary organizations, scout organization

Kazalo

1 Uvod	6
1.1 Namen naloge	6
1.2 Cilji naloge	7
1.3 Raziskovalno vprašanje	7
1.4 Metode raziskovanja.....	7
1.5 Pregled vsebine po poglavjih.....	7
2 Socialni kapital	8
2.1 Socialna omrežja.....	9
2.2 Norme in vrednote recipročnosti	10
2.3 Zaupanje	10
3 Socialni kapital in mladi	12
3.1 Pridobivanje socialnega kapitala preko staršev in socialno bogatih odraslih.....	12
3.2 Prijateljski socialni kapital.....	13
3.3 Novi prostori socialnega kapitala mladih	14
4 Prostovoljstvo in socialni kapital	15
4.1 Konstitutivni elementi socialnega kapitala in prostovoljstvo	15
4.1.1 Socialno omrežje.....	15
4.1.2 Vrednote in motivacija.....	16
4.1.3 Participacija.....	17
4.1.4 Članstvo in zaupanje	17
4.2 Neformalno in formalno prostovoljstvo	18
5 Taborniška organizacija	19
5.1 Taborništvo kot oblika neformalne vzgoje	20
5.2 Taborniška organizacija in konstitutivni elementi socialnega kapitala	21
5.2.1 Vrednote in norme recipročnosti.....	21
5.2.2 Socialna omrežja	22
5.2.3 Zaupanje.....	23
5.3 Taborništvo kot formalno prostovoljstvo	24
6 Empirična raziskava	25
6.1 Vzorec.....	26
6.2 Metode raziskovanja.....	26
6.3 Metode analize.....	27
6.4 Domneve.....	27

6.5 Analiza intervjujev	27
6.5.1 Demografski podatki.....	27
6.5.2 Članstvo v prostovoljni organizaciji:	27
6.5.3 Zaupanje.....	29
6.5.4 Straši in vzgoja.....	29
6.5.5 Pogled na življenje	30
6.6 Ugotovitve	32
6.7 Analiza domnev	32
7 Zaključek.....	33
8 Literatura.....	36
Priloga	39
Priloga A - Vprašalnik.....	39

1 Uvod

Družba, v kateri živimo, se hitro spreminja. Spreminjajo se družbene vrednote, pojavlja se vse več novih tehnologij in komunikacijskih oblik, kar pa zahteva prilagajanje in obvladanje novih znanj ter hitro sprejemanje pomembnih odločitev. Tak način življenja obremenjuje predvsem mlade, saj jih sili k sprejemanju odločitev, še preden imajo izoblikovana merila za kritično presojo. Poleg tega se mladi v današnji družbi soočajo tudi s pomanjkanjem občutka pripadnosti, pomanjkanjem samozaupanja, obremenjenostjo z negotovo prihodnostjo, iskanjem identitete in povečevanjem socialnih razlik. Mladi se morajo soočiti s temi izzivi, da pa so pri tem uspešni, morajo razviti osebnost, preizkusiti svoje sposobnosti in odkriti svet okoli sebe. Tekom odraščanja se morajo razviti v odgovorne posameznike, ki delujejo avtonomno, s svojim setom norm in vrednot. Pridobiti si morajo svoj delež in status v družbi in prevzeti aktivno vlogo v družbenem življenju. Pri doseganju teh ciljev jim lahko pomaga družba, če jim ponudi primerne vzgojno-izobraževalne možnosti, ki najboljše zadovoljujejo njihove potrebe.

Organizacija, ki omogoča dodatne vzgojno-izobraževalne možnosti za mlade je po mnenju avtorja Okorna (2001) taborniška prostovoljna volonterska organizacija, ki deluje na principu mladi za mlade in odrasli za mlade. S takim socialnim stikom mladim posameznikom taborniška organizacija ponudi dostop do ključnih informacij, ki jim lahko pomagajo pri ustvarjanju socialnega kapitala.

Po pregledu literature in raziskav na področju spodbujanja socialnega kapitala s pomočjo prostovoljne organizacije pri mladem posamezniku, nisem zasledila raziskav, ki bi bila izvedena na področju taborništva, zato sem se odločila, da bom opisala in raziskala delovanje prostovoljne taborniške organizacije, na primeru manjšega taborniškega društva Rod Tršati Tur, ki deluje v Ljubljani, v predelu Poljane.

1.1 Namen naloge

Pri pregledovanju taborniške literature nisem nikjer zasledila neposredne povezave pojma socialni kapital s taborništvom, prav tako pri pregledovanju teoretske sociološke literature nisem zaznala prostovoljne taborniške organizacije kot vira socialnega kapitala, zato sem se odločila raziskati, ali taborniška organizacija s svojimi metodami in programom spodbuja pogoje za ustvarjanje socialnega kapitala pri mladih ter s tem povezala koncept socialnega kapitala s taborniško organizacijo.

1.2 Cilji naloge

Cilji naloge so preučiti literaturo o socialnem kapitalu ter poiskati povezave med ustvarjanjem socialnega kapitala in prostovoljnimi organizacijami – bolj natančno s taborniško prostovoljno organizacijo, hkrati pa raziskati literaturo o socialnem kapitalu mladih in ustvarjanju le-tega skozi prostovoljne organizacije. Cilj naloge je skozi empirično raziskavo preučiti delovanje taborniškega društva Rod Tršati Tur (v nadaljevanju RTT) in analizirati učinek dolgoletnega članstva v društvu na mlade posameznike z vidika socialnega kapitala.

1.3 Raziskovalno vprašanje

Spoznati in raziskati želim vpliv prostovoljne taborniške organizacije na posameznikov socialni kapital. Domneve bom predstavila v empiričnem delu naloge.

1.4 Metode raziskovanja

V nalogi sem opisala program taborniškega društva RTT in delovanje taborniške organizacije. Analizirala sem dokumente z vsebino programskih aktivnosti, ki so se v društvu izvajale zadnjih pet let. Pisala sem o posameznikovem socialnem kapitalu, ki sem ga preučila z vidika zaupanja, mreženja in vzgoje staršev. Opravila sem polstrukturirane intervjuje z mladimi posamezniki. Intervjuvance sem razdelila v dve skupini: v prvi skupini so bili dolgoletni člani taborniškega društva RTT, v drugi skupini pa posamezniki, ki nikoli niso bili člani prostovoljne organizacije, ali se v okviru kakršne koli organizacije ukvarjali s prostovoljnim delom. Po primerjavi odgovorov obeh skupin sem v zaključku povzela svoje ugotovitve.

1.5 Pregled vsebine po poglavjih

V prvem poglavju je predstavljen socialni kapital. Bolj podrobno so predstavljeni konstitutivni elementi socialnega kapitala, kot so socialna omrežja, norme in vrednote recipročnosti, zaupanje ter participacija.

V drugem poglavju pišem o socialnem kapitalu mladih. Bolj natančno se dotaknem teme pridobivanja socialnega kapitala preko staršev in socialno bogatih odraslih, prijateljskega socialnega kapitala in novih prostorov, kjer si mladi ustvarjajo socialni kapital.

V tretjem poglavju je predstavljen socialni kapital v povezavi s prostovoljstvom. Predstavljena sta neformalno in formalno prostovoljstvo ter konstitutivni elementi socialnega kapitala s prostovoljstvom.

V četrtem poglavju bolj natančno opredelim taborništvo kot obliko neformalne vzgoje, opišem taborniško organizacijo skozi konstitutivne elemente socialnega kapitala in predstavim taborništvo kot obliko formalnega prostovoljstva.

V petem poglavju analiziram kvalitativne intervjuje, ki sem jih opravila z mladimi člani taborniškega društva RTT, jih primerjam z opravljenimi intervjuji mladih posameznikov, ki niso člani prostovoljne organizacije. V tem poglavju predstavim tudi svoje domneve.

2 Socialni kapital

Prvo sistematično analizo socialnega kapitala je naredil sociolog Pierre Bourdieu v zgodnjih 70-tih letih, nekaj let kasneje pa je sociolog James Colman bolj natančno razvil in populariziral termin socialni kapital (Portes, 1998). Kot koncept pa je socialni kapital postal uveljavljen v 90-tih letih prejšnjega stoletja, s Putnamovimi raziskavami o participaciji v italijanskih regijah (Halpern 2005, 1–40).

Zanimanje za koncept je hitro rastlo, ne samo na področjih sociologije, ampak tudi na področju ekonomije, antropologije ter politologije, zato ni presenetljivo, da obstaja veliko število različnih definicij. V osnovi se socialni kapital nanaša na vzorce interakcije iz vsakdanjega življenja in govori o tem, da družbe niso sestavljene zgolj iz posameznikov, ampak so ljudje povezani drug z drugim skozi družbene strukture, mreže poznanstev in skupnega razumevanja, kako se obnašati znotraj družbe (Halpern 2005, 1–40).

Glede na to, da obstaja veliko število definicij, sem se osredotočila na dve prevladujoči interpretaciji socialnega kapitala. Prva interpretacija obravnava socialni kapital iz perspektive kritične teorije družbe (Kump 2003, 149), katere predstavnik je avtor Bourdieu, ki opredeli socialni kapital kot *agregat resursov*, ki so povezani s tem, da ima posameznik omrežja z vzajemnimi poznanstvi, ki mu nudijo podporo kolektivno posedovanega kapitala, s tem pa lahko posameznik krepí položaj v družbi in si utrjuje dominantnost (Adam in Rončević 2003, 5–8). Druga interpretacija socialnega kapitala je normativno funkcionalistična opredelitev, ki socialni kapital dojema kot norme in odnose, ki povezujejo skupnost z reciprociteto, zaupanjem in vpeljevanjem sankcij (Kump 2003, 149). Normativno funkcionalistična teorija poudarja koristi, ki jih ima širša skupnost od socialnega kapitala, zato je le-ta v lasti skupine in ne posameznikov. V to interpretacijo socialnega kapitala spadajo avtorji Coleman, Fukuyama ter Putnam, ki razumejo socialni kapital kot sklop treh dimenzij, in sicer socialna

omrežja, norme recipročnosti in zaupanje (Adam in Rončević 2003, 5–32). To so konstitutivni elementi, ki vodijo k participaciji ter posledično v ustvarjanje socialnega kapitala, zato se bom tudi sama osredotočila na to definicijo socialnega kapitala (Adam in Rončević 2003, 5–32).

2.1 Socialna omrežja

Socialna omrežja so povezave med posameznikom in skupinami, ki omogočajo dostop do virov in informacij, katere vsebujejo te povezave (Venkatanathan 2012, 326–329). Socialna omrežja olajšajo koordinacijo, komunikacijo ter predvsem omogočajo lažji dostop do relevantnih informacij. Take povezave predstavljajo temelj družbenega delovanja.

V socialnih omrežjih se vzpostavijo vezi, ki jih je raziskoval avtor Mark Granovetter (1973). V svojem konceptu »moč šibkih vezi« je opisal razliko med močnimi ter šibkimi vezmi. Vezi se po njegovem mnenju merijo v štirih različnih dimenzijah: količino časa, čustveno intenziteto, intimnostjo ter recipročnimi storitvami. V tem pogledu so močne vezi povezane z večjim številom interakcij, večjo čustveno vpletenostjo, globljo intimnostjo ter širšim naborom vzajemnih storitev, medtem ko so šibke vezi opisane z nižjo frekvenco interakcij, manjšo čustveno vpletenostjo, skromnejšo intimnostjo ter z ožjim naborom vzajemnih storitev. Granovetter (1973) trdi, da je bolj verjetno, da šibkejšje vezi povežejo člane različnih manjših skupin kot močnejše vezi, ki so skoncentrirane znotraj specifičnih skupin. Šibke vezi povezujejo posameznike, ki so njim različni, zato predstavljajo dostop do drugačnih informacij, ki lahko vodijo posameznika do novih priložnosti (Granovetter 1973 v Zhongqi 2005, 101–104).

Zaradi obstoja različnih vezi, so se oblikovale tudi različne vrste socialnega kapitala, ki temeljijo na teh vezeh. Woolcock in Narayan (2000) med drugim socialni kapital razdelita na vezivni (bonding) in premostitveni (bridging).

Vezivni socialni kapital (SK) opisuje odnose med ljudmi, ki jih že poznamo in smo z njimi tesno povezani. Pri vezivnem socialnem kapitalu so pomembne povezave do ljudi, ki temeljijo na občutku skupne identitete, kot so na primer družina in bližnji prijatelji. Vezivni SK predstavlja horizontalne povezave znotraj družbe ter obstaja v zaprtih družbah, ki proizvedejo močno čustveno podporo (Putnam 2000, 11–22). Na drugi strani pa je premostitveni SK, ki je sestavljen iz zunanjih vezi (Putnam 2000, 22–23). Te vezi so mostovi, ki se raztegnejo čez občutek skupne identitete in zajema ljudi, s katerimi nimamo tesnih povezav. Ustvarja se z vezmi preko posameznikov z različnimi ozadji ter tako ustvarja vertikalne povezave med različnimi omrežji (Putnam 2000, 11–22). Čeprav vezem v

premostitvenem kapitalu manjka globina, proizvedejo posameznikom širše obzorje ter jim odprejo nove priložnosti za vire informacij.

2.2 Norme in vrednote recipročnosti

Družba deluje usklajeno zaradi norm (napisana ali nenapisana pravila), ki veljajo v družbi, izhajajo pa iz družbenih vrednot, ki smo jih posamezniki privzeli tekom socializacije. Vrednot in norm je v družbi več vrst, tiste, ki pa ustvarjajo socialni kapital pa morajo vključevati vrline recipročnosti (Fukuyama 1999, 17). Obstaja veliko kazalnikov, da je recipročnost močna determinanta človekovega obnašanja, kot taka pa naj bi bila univerzalna in izjemno pomemben element kulture (Diekmann 2004, 487).

Recipročnost je lahko definirana kot družbena dinamičnost, kjer posameznik podari, dobi ter vrne. Vzajemnost je torej pot do vzpostavitve osebnih odnosov in način pridobivanja dobrin, ki jih ne moramo pridobiti sami, saj dobrine ne krožijo ločeno od ljudi. Norme recipročnosti v bistvu delujejo na principu pričakovanja, da se bo vložena investicija nekoč povrnila (Putnam 2000, 135). Poznamo generalno in specifično recipročnost. Generalna recipročnost se po mnenju Roberta Putnama (2000, 21) ustvarja s sodelovanjem v družbi. Je razpršena in uravnotežena. Pri generalni recipročnosti gre za to, da vsi vpleteni posamezniki nekako pričakujejo, da bodo nekoč prišli na svoj račun, časovno neodvisno. Na drugi strani gre pri specifični recipročnosti za neposredno izmenjavo dobrin, podobnih vrednosti (Putnam 1993).

Osebni odnosi, ki se vzpostavijo skozi vzajemnost, so močan vir socialnega kapitala, vendar pa intenzivne osebne vezi pogosto preprečijo oblikovanje zaupanja v svetu neznancev. S specifično recipročnostjo se pojavi težava razširitve odnosov čez meje osebnega konteksta, saj osebni odnosi že sami po sebi niso generalizirani. To se v družbi, v kateri interakcije s tujci predstavljajo del vsakdana, lahko izkaže za velik problem (Diekmann 2004). Rešitev za to težavo bi lahko bilo zaupanje.

2.3 Zaupanje

Zaupanje je ena izmed glavnih sestavin socialnega kapitala, saj pripomore k temu, da ljudje delujejo koordinirano in kooperativno. Eric Uslaner (Uslaner in Dekker 2001, 104–120) ga opredeljuje kot preračunljivost, da se nam bo sodelovanje in interakcija z drugimi ljudmi izplačala, Putnam (2000, 21) pa ga opisuje kot »mazivo socialnega življenja«. Zaupanje poveča posameznikovo željo, da tvega, zavoljo produktivne socialne izmenjave. Zaupanje je tisti element, ki spodbudi v posamezniku občutek skupnosti in mu omogoča lažjo konsistenco.

Obstaja več vrst zaupanja – med njimi partikularizirano in generalizirano, Uslaner (2002) pa je mnenja, da obstaja tudi moralno zaupanje (Uslaner 2001; Stolle 2002, 397–404).

Moralno zaupanje je koncept, ki ga je raziskoval Eric Uslaner (2002). Meni, da smo ljudje zavoljo lažjega delovanja v družbi na nek način primorani zaupati anonimnemu drugemu. Do neke mere moramo zaupati na splošno, splošno zaupanje pa temelji na etičnem sklepanju, da imajo tudi anonimni drugi enake moralne vrednote, kot jih imamo mi sami. Uslaner je mnenja, da za to prepričanje posameznik potrebuje določeno stopnjo optimizma, za razvoj katerega so zadolženi starši v obdobju otrokove socializacije. V teoriji Erica Uslanerja (2002) pomembno vlogo igra ideja o skupni usodi posameznikov. Avtor je mnenja, da posamezniki, ki verjamejo v skupno doseganje ciljev, zaupajo, da drugi posamezniki ne bodo poskušali izrabiti njihovega zaupanja. Vera v skupne cilje je pomembna komponenta moralnega zaupanja, saj pripomore k temu, da se nam ni potrebno vsakič znova odločati, ali bomo zaupali (Uslaner in Dekker, 2001, 104–120, Uslaner 2002, 4–5).

Generalizirano zaupanje je bilo eden izmed pomembnih točk v šoli socialnega kapitala ter tudi v mnogih raziskavah, povezanih s civilnimi odnosi ter obnašanjem (Fukuyama 1995; Putnam 2000 v Stolle 2002, 397–404). Za generalizirano zaupanje je značilno, da posameznik zaupa večini ljudem, vendar vseeno nanj vplivajo pretekle življenjske izkušnje. Optimizem, ki je izrednega pomena pri moralnem zaupanju, pri generaliziranem zaupanju ni konstanta. Generalizirano zaupanje niha, ima vzpone in padce, vendar je v glavnem stabilen. Pri generaliziranem zaupanju se meje premaknejo izven osebne interakcije, zato vključuje ljudi, ki jih ne poznamo osebno in je v teoriji na splošno usmerjeno v vse ljudi, zato ne more biti izključujoč. V socialni sferi, generalizirano zaupanje olajša življenje v raznolikih družbah, spodbuja dejanja tolerance in promovira sprejemanje drugačnosti (Uslaner v Stolle 2002, 397–404). Posamezniki, za katere je značilno generalizirano zaupanje, so tolerantni do drugačnih, se borijo za enakopravnost ter se ne počutijo ogrožene s strani emigrantov (Uslaner 2002, 2–9). Glede na pozitivne učinke, ki jih prinaša generalizirano zaupanje, se poraja vprašanje, kako se le-ta ustvarja ter kako spodbuditi njegovo rast v celotni družbi. Obstajata dva toka teorij. Prvi tok gre v smeri družbene interakcije ter pravi, da je najpomembnejši mehanizem ustvarjanja generaliziranega zaupanja redna družbena interakcija, kot je na primer članstvo v prostovoljni organizaciji. To teorijo Putnam (2000) imenuje *bottom-up* teorija. V nasprotju s tem pogledom pa je *top-down* teorija, ki v ospredje postavlja institucije. Po tej teoriji generalizirano zaupanje ne obstaja samostojno, brez politike, pravil ali vlade. Ravno nasprotno – vladne politike in politične institucije ustvarjajo

in vplivajo na količino in tip socialnega kapitala, ter s tem tudi na generalizirano zaupanje (Stolle 2002, 397–404).

Poleg zgoraj naštetih vrst zaupanja je pomembna oblika še partikularizirano zaupanje, ki se od naštetih razlikuje v tem, da zaupamo predvsem ljudem, ki so nam podobni, poleg tega pa se posamezniki s to vrsto zaupanja omejijo na manjše skupine, s katerimi so v interakciji. Posamezniki, ki zaupajo partikularizirano, se zanašajo na lastne izkušnje in stereotipe. Predvidevajo, da ljudje, ki so njim različni, niso del njihove skupnosti in, da imajo vrednote, ki so njim sovražne. Partikularizirano zaupanje uporablja skupinske klasifikacije za označevanje ljudi kot notranje člane ali kot zunanje člane, torej je pomembno, ali pripadaš skupini ali ne. Zato je Uslaner (2002) mnenja, da ljudje v bistvu ne tvegajo veliko, če se družijo s sebi podobnimi, niti ne razvijajo zaupanja v neznance, ki jim niso niti malo podobni. V takih skupnostih se lahko sicer naučimo zaupanja, vendar se naučimo partikulariziranega in ne generaliziranega (Uslaner 2002, 7–9).

3 Socialni kapital in mladi

Socialni kapital je pomemben konstrukt, ki ga moramo upoštevati, ko govorimo o uspešnem prehodu mladih v odraslo dobo. Po mnenju Roberta Putnama (2000) je socialni kapital drugi najpomembnejši dejavnik za lakoto v otroškem življenju (Putnam 2000, 297–298). Kljub zavedanju pomembnosti socialnega kapitala pri prehodu mladih v odraslo dobo, so bile raziskave in teorije na tem področju usmerjene predvsem na odrasle in skupnosti, v katerih živijo le-ti, veliko manj pozornosti pa je bilo namenjene mlajšim skupinam (Helve in Bynner 2007, 1)

3.1 Pridobivanje socialnega kapitala preko staršev in socialno bogatih odraslih

Avtorja Coleman (1988) in Bourdieu (1986) sta se v svojih študijah ukvarjala tudi s socialnim kapitalom mladih. Bourdieu (1986) meni, da so odnosi, ki jih ustvarjajo mreže socialnega kapitala, vzdrževani skozi koncepte kolektivnih dolžnosti in institucionalno zagotovljenih pravic. Kolektivna dolžnost se kaže v občutkih hvaležnosti, spoštovanja in prijateljstva, medtem, ko se institucionalne zagotovitve najbolj kažejo v družinah, ki premorejo veliko socialnega kapitala, ko razširijo ta kapital na druge člane družine. Ker v modernih družbah starši nimajo več veliko nadzora nad izbiro partnerja svojih otrok, se ustvarjajo nove

institucije, kjer lahko socialno bogati starši ali drugi odrasli prenesejo svoj kapital na otroke (Bourdieu 1985, 52–53; Mcquire 2003, 7–10).

Coleman (1988) deli Bourdieujevo mnenje, ter poudarja, da ima socialni kapital zelo pomemben učinek na razvijanje socialnega kapitala v naslednji generaciji. Coleman je mnenja, da je nivo človeškega kapitala starša pomemben samo, če ta kapital investira v svoje otroke preko socialnega kapitala. Coleman (1988) vidi močno povezavo med posvečenim časom in pozornostjo, ki jo starši namenijo svojim otrokom v ustvarjanju socialnega kapitala. Ugotavlja, da če starši ne posvečajo dovolj pozornosti vsakemu otroku posebej, ti otroci v šoli posledično ne dosegajo enako dobrih rezultatov, kot otroci, ki jim starši posvečajo dovolj pozornosti (Coleman 1988; Mcquire 2003, 10–14).

Mnogo mladih v času adolescence išče neodvisnost od staršev. Kljub temu pa je pomembno, da starši in drugi odrasli v tem obdobju aktivno vodijo mlade in jim pomagajo pri odločitvah, ki jih bodo vodile v odraslo dobo. Avtor Enfield (2008) meni, da so ključ do razvoja socialnega kapitala mladih odnosi z odraslimi, ki niso družinski člani. Če te vezi temeljijo na zaupanju in so produktivne, so pomemben faktor pri prehodu mladih v odrasle, saj ti odrasli posedujejo veliko virov (Enfield, 2008; Mcquire 2003, 22–25).

Programi, ki se ukvarjajo z razvojem socialnega kapitala pri mladih, lahko dopolnijo pomanjkljiv socialni kapital, če ga družina ne proizvede dovolj. V mladinskih programih mladi pridejo v stik s socialno bogatimi odraslimi. V procesu druženja »bogatih« odraslih z mladino se ustvarja obojestranska korist, saj sta skozi proces obogateni obe strani. Predvsem pa imajo korist mladi, ki si s takim odnosom zgradijo mostove, ki jih vodijo do virov, informacij ter direktno povezavo do večjega znanja (Mcquire 2003, 11-13, 29–30).

3.2 Prijateljski socialni kapital

Mladi običajno pridobivajo socialni kapital preko staršev in drugih odraslih, vendar pa v adolescenci iščejo neodvisnost od odraslih. Zato prenesejo svojo pozornost in zvestobo na skupino svojih vrstnikov (Chong in drugi 2011, 57–58). Znotraj teh skupin najdejo sredstva za reševanje kriz in konfliktov identitete ter preživljanje določenih negotovosti na poti do odraslosti. Tip socialnega kapitala, ki bi ga lahko prepoznali med prijatelji je povezovalni socialni kapital, ta pa se razvije in se krepi v homogenih skupinah, ki si delijo enako identiteto v intenzivnih mrežah. Bližnji prijatelji v teh skupinah razvijejo norme, ki omogočajo, da si med sabo zaupajo ter tako lahko razvijejo recipročen odnos. Pomembno vprašanje, ki izhaja iz

tega dejstva je, ali se ta visoka stopnja prijateljskega socialnega kapitala prenese na širšo družbo, na generaliziranega drugega (Chong in drugi 2011, 57–61).

Avstralski raziskovalci (Chong in drugi, 2011) so testirali Putnamovo (2000) teorijo, ki pravi, da obstaja pozitiven odnos med članstvom v društvih in generaliziranim zaupanjem. Za vzorec so si vzeli mlade Avstralce. Z raziskavo so poskušali ugotoviti, ali je visoka stopnja prijateljskega kapitala povezana z visokim generaliziranim zaupanjem, kajti taka povezava bi lahko bila pokazatelj, da je spodbujanje prijateljskega socialnega kapitala pri mladih potencialno zelo koristno za skupnost (Chong in drugi 2011, 59–62).

Pred opravljanjem raziskave so postavili več hipotez. Prva hipoteza je bila, da so mladi, ki poročajo o zelo visoki stopnji prijateljskega socialnega kapitala, bolj verjetneje člani organizirane skupine, kot mladi, ki poročajo o nižji stopnji prijateljskega socialnega kapitala. To tezo so na vzorcu mladih Avstralcev potrdili. Potrdili so tudi, da se visok prijateljski socialni kapital veliko bolj verjetno zgradi v intenzivno povezanih mrežah kot pa v ohlapnih in nepovezanih mrežah. Potrdili so tudi tezo, da je motivacija mladih glede sodelovanja v neorganiziranih skupinah povezana z izkušnjo deljenja zelo visokega nivoja socialnega kapitala s svojimi prijatelji. Ugotovili pa so tudi, da so mladi ljudje, ki imajo zelo visok nivo prijateljskega socialnega kapitala, bolj verjetno člani organizacije, kot tisti z nižjim prijateljskim socialnim kapitalom. Izkušnja deljenja prijateljskega socialnega kapitala z bližnjimi prijatelji, lahko spodbudi mlade, da se bolj vključujejo v organizirane skupine. Zdi se, kot da visok nivo prijateljskega socialnega kapitala med mladimi deluje kot odskočna deska, da se vključijo v širšo družbo in postanejo aktivni člani v organiziranih skupinah ter da grajenje zelo visokih nivojev socialnega kapitala s prijatelji lahko deluje kot most med mladimi in družbo. Ugotovitve namigujejo, da je zaupanje mladih in reciprociteta z ljudmi na splošno povezana z nivoji prijateljskega socialnega kapitala, kar nakazuje, da je generaliziran socialni kapital lahko podaljšek prijateljskega socialnega kapitala. Torej grajenje in vzdrževanje socialnega kapitala med mladimi lahko vodi do generaliziranega socialnega kapitala, ki predstavlja bistveno komponento v spodbujanju članov širše skupnosti, da sodelujejo en z drugim (Chong in drugi 2011, 59–64).

3.3 Novi prostori socialnega kapitala mladih

Avtorja Halve in Bynner (2007) prepoznata nov vidik ustvarjanja socialnega kapitala pri mladih. Informacije, kot vir socialnega kapitala, ne prihajajo več samo od staršev, šole in prijateljskih vezi, ki so bili bolj tradicionalni prostori pridobivanja socialnega kapitala, temveč

prihajajo tudi skozi kanale nove komunikativne tehnologije ter vizualnih medijev. Internet namreč omogoča dostop do virtualnih svetov, ki so sestavljeni iz neomejenega števila različnih skupin, neodvisnih z geografsko bližino. Poleg tega ti novi tehnološko napredni prostori predstavljajo možnost za eksperimentiranje z novimi oblikami odnosov in identitet. Tako lahko socialni kapital mladih z uporabo novih tehnologij ponudi modele, ki imajo lahko pomembno vlogo v učinkovitem funkcioniranju v odrasli dobi tako sedaj, kot tudi v prihodnosti. Mladi, v iskanju samostojnosti in šibenju močnih vezi s starši, najdejo svoje metode in strategije, se poistovetijo med seboj v širšem svetu, kar v mnogo pogledih sovпада z modernimi realnostmi veliko bolj kot strategije starejših odraslih (Helve in Bynner 2007, 9–10).

4 Prostovoljstvo in socialni kapital

Prostovoljstvo je po mnenju nekaterih avtorjev jedrna komponenta socialnega kapitala. Močno naj bi se povezovala prav zaradi integralnih poudarkov, ki jih v sebi nosi SK, kot so skupinsko sodelovanje, recipročnost, zaupanje ter mreženje. Z vse večjo uveljavitvijo socialnega kapitala v družbi, raste tudi uveljavitev prostovoljstva, čemur pripomorejo predvsem pozitivni rezultati, ki jih proizvaja prostovoljstvo. Včlanjenost v prostovoljne organizacije deluje kot vir zaupanja, prav tako je včlanjenost v prostovoljne organizacije izjemno pomembno za stabilno demokracijo (Halpern 2005, 1–40). Teorije družbenega kapitala pravijo, da se skozi mehanizem, ki v bistvu še ni čisto razumljen, razvoj interpersonalnega zaupanja in kooperativne izkušnje med člani nekako generalizira na družbo kot celoto. Tako v bistvu prostovoljne organizacije vplivajo na grajenje celotne družbe (Stolle v Dekker in Uslaner 2001, 118–133).

4.1 Konstitutivni elementi socialnega kapitala in prostovoljstvo

4.1.1 Socialno omrežje

Dietlind Stolle (2001) je v svoji raziskavi socialnega kapitala dognala, da obstajajo prednosti včlanjenja v prostovoljnih društvih (Stolle v Dekker in Uslaner 2001, 118–133). V svoji raziskavi, ki je vključevala 1000 članov vključenih v različne organizacije, je ugotovila, da zgolj članstvo v prostovoljni organizaciji še ne pomeni povečevanja socialnega kapitala pri posameznikih, pomembno je aktivno članstvo. Ugotovila je tudi, da se člani prostovoljnih organizacij naučijo samospoštovanja, razvijejo skupinsko identiteto ter se naučijo veččin obnašanja in recipročnosti. Predvsem zaradi te vzajemnosti, se naučijo lažjega osebnega

komuniciranja, kar ustvarja pogoje za razvoj socialnega kapitala (Stolle v Dekker in Uslaner 2001, 118–133). Ustvarjanje socialnega kapitala tako potrebuje gosto prepletajočo povezavo odnosov med posamezniki in organizacijami (Portes 1998, Putnam 1993v Onxy in Leonard 2002, 2), te mreže odnosov pa omogočajo oblikovanje novih poznanstev in sodelovanje znotraj terminov referenc, ki so si jih vzpostavili (Fukuyama 1995, v Onxy in Leonard 2002, 2–3).

4.1.2 Vrednote in motivacija

Ukvarjanje s prostovoljstvom je zahtevna oblika družbene vključenosti, razlikuje se od na primer donacije denarja, saj ima tudi najbolj bogat človek v enem dnevu zgolj 24 ur na razpolago. Moralne vrednote posameznika pa določajo, kako bo posameznik razdelil te ure. Ljudje darujejo svoj prosti čas, da bi pomagali drugim, ker čutijo t.i. moralni kompulz, da to storijo. Ljudje, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom naj bi zavračali materialne vrednote ter dajali prednost idealom, kot so notranja harmonija ter pravo prijateljstvo (Mahoney in Pachura v Uslaner 2001, 104). Verjamejo, da so del moralne družbe in da imajo zaradi tega moralno oblikacijo, da pomagajo sebi drugačnim. Po mnenju avtorja Uslanerja naša moralna obveznost do sočloveka pomeni, da bi morali biti vključeni v dobrodelnost v naši skupnosti, še posebej pa bi morali posvečati svoj čas prostovoljstvu Uslaner v (Uslaner in Dekker 2001, 104–120). Vrednote pa so lahko tudi drugačne, na primer religiozne vrednote, ki so lahko vzrok, da nekateri posamezniki zmorejo pustiti na strani svoje interese, so zmožni pomagati celotni družbi, brez osebne koristi. Vendar pa se tukaj lahko pojavi problem, če nekdo ne deli iste vere. Posamezniki, ki so včlanjeni v neko versko skupnost, so lahko previdni do ljudi, ki imajo drugačna verska prepričanja. V takih skupnostih se razvija partikularizirano zaupanje, ki privede do tega, da se ljudje umaknejo v svoj ožji krog ter znotraj tega kroga izvajajo prostovoljne aktivnosti (Halpern 2005, 1–40). Takšnega mnenja je tudi avtor Uslaner (2001). Meni namreč, da se v organizacijah, ki niso aktivno volonterske ter so celo versko usmerjene, združujejo predvsem ljudje, ki imajo iste interese ter ista življenjska ozadja, zato posamezniki, včlanjeni v take organizacije ne tvegajo veliko. Mnenja je, da člani organizacije, kjer so včlanjeni posamezniki, podobni njim samim, niso nič bolj zaupljivi kot tisti, ki na primer sedijo doma ter imajo za svoj krog družinske člane. Z včlanjenjem v skupine ljudi, ki so nam podobni ter nato le sestankovanje z njimi utrjuje partikularizirano zaupanje in ne povečuje generaliziranega, kot naj bi to povečevale prostovoljne organizacije, v katerih posamezniki aktivno sodelujejo z volonterskim delom (Uslaner in Dekker 2001, 104–120).

Raziskava, ki sta jo izvedli dr. Judith Sixsmith in dr. Margaret Boneham (2003) v socialno deprivirani skupnosti na severu Anglije, je razkrila nov set kompleksnih motivacij, ki segajo čez mejo altruizma, kot se je predvidevalo v preteklosti. Razlogi, zakaj se ljudje odločajo za prostovoljstvo, so povezani bolj s skrbjo za nekoga, ki ga bolje poznajo, za grajenje sposobnosti ter razvijanje znanj, ter za opolnomočenje v težkih socialnih in čustvenih situacijah. V tej socialno deprivirani skupnosti, ki sta jo avtorici preučevali, so prostovoljci govorili o njihovi želji, da bi izboljšali svoja življenja in življenja drugih, ter da bi izboljšali prihodnost za svoje otroke. Biti prostovoljec je za njih prineslo veliko pozitivnih izkušenj kot na primer užitek, ponos, samospoštovanje, samozavest, opolnomočenje ter tudi sprostitvev od stresa, ki jih prinašajo lastne vsakodnevne težave (Sixsmith in Boneham 2003, 57–58).

4.1.3 Participacija

Participacija pomeni vključenost in delovanje v družbi. Prostovoljstvo je del participacije, torej aktivnega sodelovanja v skupnosti. Količina socialnega kapitala v določni skupnosti, se lahko dobro napove skozi civilno angažiranje. Putnam (2000) je med seboj povezoval sindrom upada vključevanja v prostovoljne organizacije in prostovoljstva, upada zaupanja med prebivalci ter upada politične vključenosti. V času svoje raziskave je potoval po ZDA in spodbujal posameznike, da bi se bolj vključevali v njihove skupnosti, zato da bi zgradili socialni kapital. Njegova nagovarjanja temeljijo na modelu recipročnosti, ki pravi, da vključenost v skupnost naredi posameznike bolj zaupljive. Ugotovil je, da posamezniki, ki veliko sodelujejo v svoji skupnosti, bolj verjamejo, da so ostali člani pošteni in vredni zaupanja, s čimer se povečuje socialni kapital (Putnam v Uslaner in Dekker 2001, 104–120).

Čeprav sta prostovoljstvo in socialni kapital ločeni entiteti, sta empirično zelo povezani. Raziskava, ki sta jo izvedli Judith Sixsmith in dr. Margaret Boneham (2003), se je dotaknila tudi participacije. Njune ugotovitve namigujejo, da je vloga participacije v prostovoljnih organizacijah ključnega pomena v razvoju socialnega kapitala za nekatere člane skupnosti. Vendar hkrati ugotavljata, da je lahko za nekatere člane skupnosti izključevalna (Sixsmith in Boneham 2003, 47–59).

4.1.4 Članstvo in zaupanje

Prostovoljstvo, tako kot socialni kapital, se zanaša na zaupanje za svoje uspešno delovanje. Ne more biti vsiljeno, tako kot zaupanje ne more biti vsiljeno (Onxy in Leonard 2002, 3). Prostovoljci so že po svoji definiciji v določeni organizaciji prostovoljno, zato so tudi organizacijski poskusi, da bi silili ali nadzorovali prostovoljce, potencialno lahko škodljivi,

saj vodijo v izgubo zaupanja ter upad pripravljenosti posameznikov, da bi se udeleževali prostovoljno. Izguba članov prostovoljnih organizacij pa ima lahko velike posledice na socialni kapital določene skupnosti.

Članstvo v prostovoljni organizaciji je za avtorje zanimivo raziskovalno področje, tako je Uslaner ugotovil, da zgolj članstvo v prostovoljni organizaciji ne povečuje zaupanja v tolikšni meri, kot ga povečuje aktivno članstvo (Uslaner v Uslaner in Dekker 2001, 104–120). Tudi Stolle, je v svoji raziskavi članstva v prostovoljnih organizacijah ugotovila, da so društva, z visokim deležem aktivnih članov, bolj učinkovita v promociji generaliziranega zaupanja kot tista, ki imajo večji delež pasivnih članov. Raziskovala je tudi pomembnost raznolikosti članov ter ljudi, s katerimi člani pridejo v stik. Raznolikost naj bi bila visoko pozitivno povezana z generaliziranim zaupanjem (Stolle v Dekker in Uslaner 2001, 118–133). Stolle tudi pričakuje, da dlje časa, ko je nekdo včlanjen v organizacijo, bolj zaupa. Odkrije, da je nek porast zaupanja pri ljudeh, ko so včlanjeni približno 5-7 mesecev. Njene ugotovitve potrjuje naše razumevanje socialnega kapitala, o povezavi med članstvom in prostovoljnimi organizacijami, vendar hkrati opozarja, da ni čisto jasno, do katere mere posameznikova včlanjenost prispeva k učenju zaupanja (Stolle v Dekker in Uslaner 2001, 118–133).

4.2 Neformalno in formalno prostovoljstvo

Avtorici Jenny Onyx in Rosemary Leonard (2002) ločujeta dva tipa prostovoljstva. Prvi tip je v kontekstu formalnih organizacij, torej ga imenujeta formalno prostovoljstvo, drugi, malo manj priznan pa je neformalne oblike, ki zavzema predvsem prostovoljno delo izven organizacij. Ta neformalna oblika prostovoljstva je predvsem participacija v civilnem življenju v skupnosti, ki prav tako ni plačano ter prispeva k ustvarjanju socialnega kapitala, zato se šteje kot oblika prostovoljstva, vendar je bolj znano kot državljanstvo oziroma biti dober državljan (Onyx in Leonard 2002, 1).

Avtorica Onyx (2002) je z empirično raziskavo našla močno faktorsko strukturo socialnega kapitala, ki vključuje štiri vidike dogajanja, ki vključujejo participacijo v lokalni skupnosti, povezanost s sosedi, družino in prijatelji ter povezave na delovnem mestu. V raziskavi se je kot prvi in najmočnejši faktor izkazala participacija v skupnosti, ki je vključevala predmete povezane s formalnim prostovoljstvom. Vzorec prostovoljcev, ki se je formalno ukvarjal s prostovoljstvom, so dosegali najvišjo stopnjo socialnega kapitala, v vseh izmerjenih faktorjih. Tako je avtorica dobila oprijemljive dokaze, da tisti, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom na formalni ravni, ustvarjajo znaten SK. V svoji raziskavi je ugotovila tudi, da so »formalni«

prostovoljci aktivni tudi v neformalni sferi prostovoljstva, torej se izkaže, da sta formalni in neformalni tesno povezana (Onxy in Leonard 2002, 3).

Ljudje, ki so formalni prostovoljci, so pogosto tudi neformalni prostovoljci, predvsem kot aktivni državljani, ki skrbijo drug za drugega. Ta generalizirana skrb je delno rezultat njihove predispozicije, vendar je tudi posledica članstva formalnih organizacij, ki jim omogoča razvijanje bližnjih odnosov izven ožje družine (Onyx in Leonard 2002, 13).

Čeprav sta si formalno in neformalno prostovoljstvo blizu, si nista enaka, niti nista videna od samih prostovoljcev kot enaka. Kaže, da ima formalno prostovoljstvo pridih pogodbenega dela znotraj organizacijske strukture, medtem ko neformalno prostovoljstvo nosi bolj občutek skupne obveze kot prijatelj, sosed in državljan (Onxy in Leonard 2002, 14). Verjetno je, da formalno prostovoljstvo nosi nekaj avtoritete »profesionalnega«. V tem smislu formalni prostovoljci niso profesionalci, ampak tudi niso zgolj prijatelji in sosedge. So nekaj vmes. Za njih se predvideva, da imajo nekaj znanja in avtoritete, ki jim ga da organizacija, posledično so vredni zaupanja, na način, ki ga po navadi ne proizvedejo šibke vezi. V tem vidiku, prostovoljci igrajo mediacijsko vlogo med organizacijami in širšo skupnostjo, v katero je ta organizacija vpeta (Onxy in Leonard 2002, 14).

Dokazi, pridobljeni s to raziskavo, namigujejo, da so formalne organizacije v skupnosti bistvene v ustvarjanju socialnega kapitala, ter da to delajo vsaj delno skozi dejanja prostovoljcev. Po mnenju avtorice raziskave majhne organizacije, ki bazirajo predvsem na lokalni skupnosti, ki vključujejo veliko prostovoljcev ter priložnosti za neformalne mreže, proizvedejo najvišjo verjetnost, da obdržijo najbolj optimalne pogoje za ustvarjanje socialnega kapitala (Onxy in Leonard 2002, 15).

Avtorici pa opozarjata tudi na negativne plati prostovoljstva. Raziskava, ki sta jo izvedli je pokazala, da lahko prostovoljstvo s seboj prinese nabor osebnih in socialnih posledic. Kritike s strani javnosti ter nesporazumi znotraj prostovoljnih skupin, sta bili izkušnji, ki so ju omenjali prostovoljci. Prostovoljci so omenjali še čut odgovornosti, ki je bil pospremljen z občutkom pomanjkanja moči pri doseganju sprememb. Take frustracije lahko vodijo do čustvene izčrpanosti, ki lahko vodi do odločitve, da se posameznik umakne iz življenja v skupnosti, kar rezultira v razkrajanju socialnega kapitala (Onyx in Leonard 2002, 16).

5 Taborniška organizacija

Iz razprave o prostovoljnih organizacijah in socialnem kapitalu mladih se v tem poglavju bolj ožje osredotočam na taborniško organizacijo. Taborniško gibanje je definirano kot prostovoljno, nepolitično, vzgojno gibanje mladih, odprto vsem, ne glede na njihovo poreklo, raso ali versko prepričanje in skladno z namenom, načeli in metodo, ki jih je zasnoval ustanovitelj Robert Baden-Pawell. Poslanstvo skavtstva je prispevati k vzgoji mladih s pomočjo vrednostnega sistema, ki sloni na skavtski prisegi in zakonih ter tako pomagati graditi boljši svet, kjer se lahko mladi polno uresničijo kot posamezniki in tvorno delujejo v družbi. Taborniška vizija in hkrati moto je: »Ustvarjamo boljši svet«. Poslanstvo, h kateremu stremijo taborniška društva pa je: »Mlade ljudi vzgajamo, da bodo igrali konstruktivno vlogo v družbi« (Zveza tabornikov Slovenije 2015).

To skavtsko gibanje dosega tako, da mlade v celotnem obdobju njihovega oblikovanja vključuje v neformalni vzgojni proces, tako da uporablja svojevrstno metodo, kjer je vsak posameznik glavni dejavnik svojega razvoja v samostojno, solidarno, odgovorno in angažirano osebo, ter pomaga mladim zgraditi vrednotni sistem, ki temelji na duhovnih, družbenih in osebnih načelih (Okorn 2001, 15).

5.1 Taborništvo kot oblika neformalne vzgoje

Vzgoja je po UNESCO-u (Okorn 2001) razdeljena na tri različne smeri. Formalna vzgoja zajema pot od osnovne šole do univerze, informalna vzgoja vsebuje starše, družino, vrstnike in okolje, z neformalno vzgojo pa vstopijo v stik mladi v mladinskih gibanjih in klubih. Prvi dve obliki vzgoje imata že uveljavljen status, tretja pa tudi vse bolj vstopa v ospredje, saj omogoča pridobitev življenjskih veščin, ki slonijo na celostno prepletenem sistemu vrednot, ter je obenem specifično orodje in sistem za vzgojo. Ta univerzalna veljava neformalne vzgoje mladih je še posebej izražena v mladinskih organizacijah, kot je taborniška, saj je taborništvo resnično uspešno šele takrat, ko član zapusti društvo s pozitivnim odnosom do vstopa v odraslo življenje ter se zaveda potrebnosti po nadaljnjem razvoju in učenju (Okorn 2001, 5).

Nekateri avtorji menijo, da so ključ do vseh tipov razvoja socialnega kapitala mladih odnosi z odraslimi, med njimi tudi takimi, ki niso člani družine. Ti odrasli imajo veliko virov, ki se za mlade najbolje manifestirajo v obliki informacij. V določenih mladinskih organizacijah pridejo v stik s takimi »bogatimi« odraslimi, ena izmed takih organizacij je tudi taborniška in znotraj nje RTT, saj je ena izmed vzgojnih metod, po katerih deluje, prav sodelovanje mladih in odraslih. Taborniška organizacija ponuja možnosti sodelovanja med generacijami, to pa privede do medsebojnega učenja, tako teoretičnega, kot tudi z izmenjavanjem izkušenj. Tako

partnerstvo privede do medsebojnega spoštovanja, prijateljstva in razumevanja potreb, saj vloga odraslih ni nadzor temveč usmerjanje ter stalni dialog. Posamezniki v taborniški organizaciji pridejo v stik z »bogatim« odraslim v svojem vodu, bogat odrasel pa je vodnik. Skozi šolsko leto se vodnik s svojim vodom srečuje enkrat tedensko. Na teh sestankih vodnik uči svoje člane vseh taborniških disciplin, ki se jih velikokrat dejansko nauči skozi opravljanje veščin, ki predstavljajo eno izmed jedrnih komponent programa za mlade (Strajgar in Pugelj 2012). Vodnik na začetku leta sestavi letni program, ki mu pomaga skozi leto dosegati in izpolnjevati določene cilje, hkrati pa služi za dobro vodnikovo pripravljenost ter nadzorovano napredovanje znanja znotraj vóda.

Z ostalimi bogatimi odraslimi pride posameznik v stik preko rodovih akcij skozi leto, najbolj bi izpostavila letni tabor, kjer so prisotni vsi vodniki ter člani rodove uprave. Taborjenje je daljše organizirano bivanje v šotorih, pri RTT poteka 10 dni (Rod Tršati Tur 2015). Programsko je tabor vrh celotnega dela določene taborniške enote, saj se uporablja ter utrjuje znanje pridobljeno tekom leta. Programsko je tabor zelo raznolik, izvajajo se umetniške delavnice, športne aktivnosti in osnovno taborniško znanje, kot je prva pomoč, prepoznavanje užitnih rastlin, postavljanje ognja ter šotorov. Poleg tega se izvaja tradicionalne aktivnosti, ki jih je čez leto težje izvajati, kot je na primer lokostrelstvo, veslanje, orientacija, bivakiranje ter gozdna šola.

V organizaciji pa se pojavi še ena vzgojna metoda. V vseh starostnih skupinah se namreč glede na razvojno stopnjo poudarja samoodločanje, saj vzgojno delovanje odraslih ni namenjeno zgolj dajanju odgovorov, temveč spodbujanju mladih k spoznavanju samih sebe in spodbujanju učenja samostojnosti, kar je podkrepljeno s prevzemanjem odgovornosti. Koristi v takem sodelovanju pa so obojestranske, saj vodništvo za posameznika pomeni izziv. Tudi tu gre za preizkušanje lastnih sposobnosti, krepitev samozavesti in učenje na lastnih napakah v varnem okolju (Koš in Ferenc 1995, 17).

5.2 Taborniška organizacija in konstitutivni elementi socialnega kapitala

5.2.1 Vrednote in norme recipročnosti

Družba je kompleksna entiteta, ki lažje in bolj usklajeno deluje zaradi določenih vrednot, ki smo se jih naučili tekom socializacije. Glede na to, da v ospredje socializacije prihaja tudi neformalna vzgoja in s tem mladinske organizacije, menim, da igra taborniška organizacija iz tega vidika pomembno vlogo, saj se z lastnim naborom vrednot približa modelu prostovoljne organizacije, ki spodbuja ustvarjanje socialnega kapitala.

Vrednote, ki so izražene v taborniški organizaciji delujejo na skupnih načelih Zveze tabornikov Slovenije, ki poudarjajo skladen osebnosti razvoj (Zveza tabornikov Slovenije 2015). Le-ta sestoji iz telesnega, čustvenega, socialnega, intelektualnega in duhovnega vidika. Temeljna načela sestojijo iz dolžnosti za duhovni razvoj, dolžnosti za osebni razvoj ter dolžnosti za družbeni razvoj. Pri slednji gre predvsem za odgovorno državljanstvo, ki vključuje aktivno vključevanje v družbene probleme. To taborniška organizacije dobro dosega s prirejanjem t.i. družbeno koristnih dni, na katerih se izvajajo družbeno koristne aktivnosti, ki so usmerjene predvsem na socialno bolj ogrožene skupine, kot so brezdomci ter starejši občani. Ti projekti jasno izražajo vrednoto participacije ter recipročnosti. Poleg tega so izražene vrednote prostovoljstva, domoljubja, pozitiven odnos do drugih, spoštovanje dostojanstva človeka – človekovih pravic, razvijanje razumevanja med mladimi in zavedanja se celovitosti narave. Taborniška organizacija krepitev teh vrednot dosega s svojo metodo – skavtsko metodo, ki je sestavljena iz več komponent. Prva komponenta so prisega in zakoni, ki so moralni kodeks, utemeljen na skavtskih načelih. Pomembni deli metode so tudi stopnjevalni in stimulativen program, vključevanje v naravo ter simbolni okviri, saj mladim nabor le-teh, v okviru svoje starostne skupine, pomaga razvijati domišljijo in pripadnost (Zveza tabornikov Slovenije 2015).

V Rodu Tršati Tur pa sem opazila ter občutila še vrednote, kot sta skupinsko delo in močan občutek pripadnosti. Z aktivnostmi, ki se izvajajo skozi leta pa se ustvarja tudi izrazita prijateljska vrednota.

5.2.2 Socialna omrežja

Socialna omrežja so povezave med posamezniki in skupinami, predstavljajo pa temelj družbenega delovanja. V teh omrežjih se vzpostavljajo vezi, ki so lahko močne ali šibke. Močne vezi (bonds) ustvarjajo vezivni socialni kapital, šibkejši vezi pa ustvarjajo premostitveni (mostni) socialni kapital. Oba imata različne pozitivne lastnosti, oba pa tudi najdemo znotraj taborniške organizacije.

Taborniška organizacija je usmerjena tako navznoter kot navzven. Znotraj rodu deluje močno povezovalno, saj je osnovna organizacijska enota vod, ki sestoji iz 6-10 članov in katerega vodja je t.i. vodnik, ki vod pelje skozi aktivnosti, le-ta pa krepijo t.i. vodov duh. Pri tem taborniška organizacija uporablja metodo vrstniškega sodelovanja, saj mladi težijo k oblikovanju vrstniških skupin, kar predstavlja idealno okolje, v katerem lahko posameznik, skupaj z drugimi, izvaja projekte, pridobiva izkušnje, komunicira z vrstniki, prevzema

določene vloge, vrednosti ter se uči izkustva in pridobiva zaupanje. Eden izmed glavnih ciljev vodnika je ustvariti močne prijateljske vezi znotraj voda ter krepiti vod kot ekipo. To se doseže s tedenskimi vodovimi srečanji in vodovimi izleti, ki so velikokrat usmerjeni v povezovanje ekipe. Tako morajo na primer skupaj izdelati bivak, v katerem bodo prenočili, razdeliti si morajo naloge pri postavljanju ognja, poleg tega pa je vedno prisotna komponenta učenja, veselja in zabave. Skozi vse te elemente se ustvarja prijateljski socialni kapital.

Močne povezave se ustvarjajo v drugem sestavnem delu organizacije in sicer v rodovi upravi. Če vzamem primer rodove uprave Rodu Tršati Tur, ki je sestavljena iz približno 20 ljudi, ki jih povezuje isti cilj, tj. upravljanje rodu. Poleg tega pa imajo še dodatne projekte, ki stremijo k dolgoročni viziji napredovanja in širjenja rodu. Eden izmed teh projektov je prenova manjše zapuščene vojašnice v najbolj zadolženi občini v Sloveniji, ki bo rodu služila kot hišica za občasne dejavnosti, kot npr. zimovanje in letno programiranje. Ta projekt ima izredno motivacijsko ter povezovalno moč, je pravi »team building«, saj dodatno krepí prijateljske vezi in s tem ustvarja prijateljski socialni kapital.

Navzven RTT ustvarja tudi »mostove« med člani RTT ter posamezniki z različnimi ozadji ter različnimi družbami. Te vezi ustvarja na ravni Mestne Zveze Tabornikov, na ravni Zveze tabornikov Slovenije in na ravni Svetovne skavtske organizacije; na dogodkih, ki potekajo znotraj Slovenije, kot so razna tekmovanja in tabori, na katerih spozna posameznik veliko članov drugih rodov. Na ravni Mestne zveze Slovenije bi še izpostavila vodniške tečaje, saj gre za izobraževanja, ki v sklopu 10-tih dni, kjer se skupina neznancev ali bežnih znancev znajde v situaciji, ko mora delovati kot vod, kar pripelje do ustvarjanja veliko vezi, tako šibkih kot močnih. Po lastnih izkušnjah in izkušnjah mnogih drugih si ravno na takih dogodkih občutno razširiš mrežo.

Na večjih svetovnih dogodkih, kot je Jamboree, ki je v bistvu svetovni tabor z več tisoč udeleženci, pa člani spoznajo ljudi iz celega sveta in s popolnoma različnimi ozadji in iz popolnoma različnih kultur. V stik z ljudmi izven taborniške organizacije pridejo člani RTT na Družbeno odgovornih dnevih (DOD), ki jih organizira Mestna zveza tabornikov Ljubljana.

5.2.3 Zaupanje

Zaupanje je ena izmed glavnih sestavin socialnega kapitala, saj pripomore k temu, da ljudje sodelujejo znotraj družbe. Zaupanje se ustvarja na več načinov, eden izmed njih je članstvo v prostovoljni organizaciji. V društvu RTT se po mojem mnenju ustvarja generalizirano zaupanje, kar je dokaj tipičen primer Putnamove bottom-up teorije, saj društvo članom ponuja

redno družbeno interakcijo. Pri generaliziranem zaupanju je pomembno, da so v naše interakcije vključeni ljudje, ki jih ne poznamo osebno, torej nam tuji posamezniki. S taborniškimi dogodki, ki se dogajajo izven rodu, celo na svetovni ravni, društvo spodbuja tolerantnost do drugačnih, kar je tudi ena izmed osnovnih vrednot v organizaciji. Tako je znotraj RTT prisotna raznolikost, tudi z vidika starosti, saj so aktivni člani stari od 9 do 40 let. Raznolikost je vidna še v poklicnih smereh, saj so vključeni posamezniki iz različnih šol, fakultet ter služb.

Iz vidika dolgoletnega aktivnega članstva, kateremu Stolle (2001) pripisuje pozitivne učinke na ustvarjanje generaliziranega zaupanja, se tudi na ta način ustvarja zaupanje znotraj RTT. Člani rodove uprave so že dlje časa včlanjeni v društvo, večinoma od otroških let. Na splošno organizacija deluje tako, da se vanjo včlaniš kot otrok in z njo odraščáš, saj si včlanjen večino osnovne šole. Tam pa se pot ne konča, saj je program sestavljen tako, da je atraktiven tudi za mladino, posameznik pa lahko prevzame tudi vlogo vodnika. Kasneje se lahko udejestvuje v rodovi upravi.

Pomemben sestavni del zaupanja je po mnenju avtorja Uslanerja vera v skupne cilje, ki so na splošno v taborniški organizaciji izraženi v motu »ustvarjamo boljši svet«, sam RTT pa ima tudi konkretne cilje, kot so vodenje samega rodu, ustvarjanje kvalitetnega in zabavnega programa, visoko število članov ter prenova taborniške hiške.

5.3 Taborništvo kot formalno prostovoljstvo

Avtorici Jenny Onyx in Rosemary Leonard (2002) sta v kontekstu organizacij prepoznala določen tip prostovoljstva, ki ga imenujeta formalno prostovoljstvo. V svojih raziskavah sta dognala, da je vzorec prostovoljcev, ki se je formalno ukvarjal s prostovoljstvom, dosegal najvišjo stopnjo socialnega kapitala, v vseh izmerjenih faktorjih. Tako sta avtorici dobili oprijemljive dokaze, da tisti, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom na formalni ravni, ustvarjajo znaten socialni kapital. Izkazalo se je tudi, da ima formalno prostovoljstvo pridih pogodbenega dela znotraj organizacijske strukture, poleg tega je verjetno, da formalno prostovoljstvo nosi v sebi nekaj avtoritete »profesionalnega« (Onyx in Leonard 2002, 14). Za formalne prostovoljce se predvideva, da imajo nekaj znanja in avtoritete, ki jim ga da organizacija, posledično so zaupanja vredni na način, ki ga po navadi ne proizvedejo šibke vezi. Taka organizacija, ki v sebi nosi pridih formalnega, je po mojem mnenju tudi taborniška organizacija, predvsem zaradi izobraževanj, ki se stalno izvajajo znotraj organizacije, in zaradi znanj, ki so potrebna, da v organizaciji funkcioniraš kot aktiven član. Zaradi znanj in

vrednot, ki jih posedujejo taborniki, ima organizacija določen ugled in stopnjo kredibilnosti v družbi. Vodniki gredo namreč čez serijo izobraževanj, kot sta pripravništvo in program usposabljanja Zveze tabornikov Slovenije. Posamezniki, ki opravijo programe usposabljanja, lahko pridobijo naziv Strokovni delavec v športu, in sicer I., II. ali III. stopnje. Usposabljanje je sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela, katerima sledi izpit, vsak udeleženec po uspešno zaključenem usposabljanju prejme diplomo, ki je evidentirana v enotni bazi Direktorata za šport pri MSS (Zveza tabornikov Slovenije 2015). Predmetniki na teh usposabljanjih so raznoliki in poglobljeni, zato taka izobraževanja trajajo tudi do 10 dni. Predmetnik pa sestoji iz predmetov poznavanja taborništva, strukture in delovanja taborniške organizacije, tabornika kot bio- psiho-socilnega bitja, lika vodje, stopnjevalnega sistema pridobivanja znanja, varnosti in sistema reševanja ter obveščanja, metodike in vzgojnega procesa ter menedžmenta oziroma delovanja in organizacije (Komisija za vzgojo in izobraževanje, Zveza tabornikov Slovenije 2015). Zaradi teh izobraževalnih in vzgojnih lastnosti je 20. aprila 2001 Ministrstvo za šolstvo in šport priznalo Zvezi tabornikov Slovenije status društva, ki deluje v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja. (Okorn 2001, 5). S tem je taborništvo v Sloveniji tudi na formalni ravni priznana pomembna vzgojna vloga.

V svojih raziskavah je Onxy ugotovila, da majhne organizacije, ki bazirajo predvsem na lokalni skupnosti in predstavljajo veliko priložnosti za mreženje, proizvedejo najvišjo verjetnost za ustvarjanje socialnega kapitala (Onxy in Leonard 2002, 15). Društvo Rod Tršati Tur je organizacija, ki ima ravno te lastnosti, saj deluje na majhnem območju Poljan v Ljubljani. Člani društva so večinoma trenutni ali bivši obiskovalci Osnovne šole Poljane, prav tako pa društvo vsakoletno sodeluje s šolo in pristojno učiteljico za športno vzgojo, saj skupaj pripravijo orientacijski športni dan. Lani, ob obletnici šole, so pripravili taborniško-športne aktivnosti. S tako vpetostjo v skupnost, po mojem mnenju, pozitivno vplivajo na ustvarjanje socialnega kapitala v lokalni skupnosti Poljane.

6 Empirična raziskava

Empirična raziskava sodi na področje kvalitativnega raziskovanja. Bogdan in Biklen (Vogrinc 2008, 46) izpostavljata, da je za kvalitativno raziskovanje značilno, da se zbirajo tako imenovani mehki podatki, ki vsebujejo vsebinsko bogate opise in niso obdelani z različnimi statističnimi postopki. Motiv za kvalitativno raziskovanje je predvsem preiskovanje, opisovanje in evalvacija. Cilj pri kvalitativnem raziskovanju je dojeti avtentično

razumevanje družbenih procesov oziroma pojavov, ki so predmet preučevanja. Kvalitativno empirično raziskovanje se usmerja na preučevanje posameznih primerov, večinoma na študijo enega ali manjšega števila primerov (Vogrinc 2008, 47–51).

V svoji nalogi se osredotočam na manjše število primerov. Razen tega, je moja naloga primerjalna, saj primerjam dve skupini mladih, ki se razlikujeta glede ne članstvo ali ne članstvo v prostovoljni organizaciji.

6.1 Vzorec

Za vzorec sem si izbrala t.i. »vsakdanje primere« (Vogrinc 2008, 55), ki prav zaradi svoje tipičnosti najbolje predstavljajo situacijo in pojav, ki ga želim preučevati. V obeh skupinah intervjuvancev so tipični predstavniki, torej povprečni taborniki in povprečni mladi posamezniki, nisem vključevala deviantnih oziroma skrajnih primerov. Posluževala sem se tudi namenskega vzorčenja z vidika spola, starosti ter vključenosti v taborniško organizacijo. Vzorec sem poizkušala sestaviti iz polovice tabornikov in polovice *ne-tabornikov*, starih med 20 in 30 let, v vzorec sem poskušala vključiti enako število moških kot žensk. Vzorec je sestavljen iz 15 posameznikov, osem članov društva Rod Tršati Tur ter 7 posameznikov, ki niso člani prostovoljnega volonterskega društva. Zbirala sem jih med znanci in prijatelji.

6.2 Metode raziskovanja

Metoda raziskovanja, ki sem ga uporabila, je intervju. Intervjuji, ki sem jih izvajala so bili neposredni in individualni, vsak intervju je trajal od 45 minut do ene ure. Intervjuje sem večinoma izvedla pri posameznikih doma. Naknadna vprašanja sem jim postavila po telefonu.

Uporabila sem polstrukturiran intervju, saj sem imela splošno sestavljen vprašalnik, v katerem sem si postavila cilje, ki naj bi bili doseženi z intervjujem, teme, ki naj bi jih obdelali tekom intervjuja in nekaj bistvenih vprašanj, ki so bili odprtega tipa. Kar nekaj vprašanj se je oblikovalo tudi sproti, med samim potekom intervjujev. V fazi analize in interpretacije intervjujev sem ugotovila, da bi se bilo potrebno osredotočiti še na druge vidike, zato sem intervjuvancem naknadno postavila še dve vprašanji, to velja za skupino, ki je vključena v RTT.

Vprašalnik je sestavljen iz tem, ki so povezane s pozitivnim spodbujanjem ustvarjanja socialnega kapitala. V literaturi je zaupanje opisano kot velik del le-tega, zato sem v vprašalniku več vprašanj namenila tej temi. Na ustvarjanje zaupanja in socialnega kapitala vplivajo tudi vzgoja, lastne izkušnje ter članstvo v prostovoljni organizaciji. Vprašalnik je

temu primerno razdeljen na sklope, in sicer zaupanje, prostovoljstvo, vzgoja ter splošen pogled na življenje.

6.3 Metode analize

Po vsakem opravljenem intervjuju sem naredila transkript, kasneje sem jim dodala tudi zapiske opravljenih naknadnih vprašanj. Intervjuvance sem razdelila v dve skupini, na člane in nečlane prostovoljne organizacije. Skupino članov so sestavljali posamezniki vključeni v društvo tabornikov RTT, skupino nečlanov pa posamezniki, ki niso včlanjeni v prostovoljno volontersko društvo. Nato sem znotraj skupin obdelala posamezne teme in odgovore na vprašanja, zatem sem primerjala odgovore med skupinama. Med analizo sem izpostavila določena vprašanja, ki so se mi zdela bolj relevantna ter izpustila tista, ki so se izkazala za odvečna in neinformativna.

6.4 Domneve

D1: Prostovoljne organizacije pod določenimi pogoji spodbujajo ustvarjanje socialnega kapitala. Te pogoji so aktivno in dolgoletno članstvo v prostovoljni organizaciji.

D2: Prostovoljne organizacije pod določenimi pogoji zavirajo ustvarjanje socialnega kapitala. Take pogoje ustvarjajo organizacije, ki spodbujajo partikularistično zaupanje in s tem zavirajo zaupanje v generaliziranega drugega.

6.5 Analiza intervjujev

6.5.1 Demografski podatki

Vsi intervjuvanci so rojeni v Ljubljani, otroštvo so tudi preživeli v Ljubljani, nekaj se jih je do sedaj že preselilo na obrobje mesta. Trije intervjuvanci iz skupine članov živijo širšem območju Poljan, ostali intervjuvanci iz skupine članov živijo v mestni četrti Poljane. V skupini članov pet posameznikov še študira, trije so zaključili študij in so tudi redno zaposleni. V skupini nečlanov tri posameznice še študirajo, eden je končal osnovno šolo in je sedaj zaposlen, dva sta končala srednjo šolo in sta tudi zaposlena, ena posameznica je končala študij in išče zaposlitev. Povprečna starost skupine nečlanov je 25,5 let, povprečna starost skupine članov je 24, 5 let.

6.5.2 Članstvo v prostovoljni organizaciji:

Člani:

Glede na to, da je avtor Uslaner (2002) mnenja, da članstvo kot tako ne povečuje toliko socialnega kapitala, temveč aktivno članstvo, sem si izbirala intervjuvance, ki v društvu

sodelujejo aktivno. Svoje delo so opredelili kot pomoč pri organizaciji, pomoč pri izvedbi aktivnosti, prenašanje znanja in vrednot na mlajše člane, pomoč pri vzgoji mladih ter pri načrtovanju programa. Nekateri izmed njih še aktivno sodelujejo kot vodniki, nekateri pa so prevzeli organizacijske naloge ter obveznosti samega vodenja, kot je vloga starešine, načelnika ali blagajnika. Na vprašanje o vključevanju v lokalno skupnost so vsi navedli ravno lokalno taborniško prostovoljno društvo, tako da so vsi aktivno včlanjeni v lokalno skupnost.

Na vprašanje, zakaj jim je članstvo v organizaciji pomembno, so podali več odgovorov. Veliko jih omenja družbo, zabavo, socialno življenje, sproščenost, občutek sprejetosti ter nek dodaten smisel v življenju. Poleg tega omenjajo še osebno rast, učenje novih veščin, stik z naravo ter vzgoja otrok.

»Zame za osebno rast. Tudi za izobraževanje in učenje novih veščin, pa družba mi je pomembna ... Kot nek dodaten smisu življenja so mi taborniki u bistvu. Tko velik del mi predstauljajo, predvsm socialno življenje. Drgač se mi pa zdijo taborniki pomembni nasplošno ker se vsak lahko v njih najde in se razvija v svojo smer, so zlo univerzalni pa tko ... Pozitivni v različnih pomenih.«

Nekateri omenjajo tudi, da jim je članstvo v tej organizaciji pomembno, ker delajo dobro za družbo in se trudijo da bi bil svet malo boljši.

Na vprašanje, ali zaupajo sočlanom, jih je velika večina odgovorila pritrdilno, le ena posameznica je omenila, da zaupa tistim, ki je še niso izdali.

Zanimalo me je, kakšne vrednote so po njihovem mnenju prevzeli od tabornikov. Omenjali so družbeno odgovornost, odnos do narave, pravičnost, odprtost, potrpežljivost, vztrajnost, pripadnost, dobrotelost, prostovoljstvo, delavnost, ekipnost in prijateljstvo.

»Veliko potrpežljivosti, nekaj tud vztrajnosti. Spoštovanje drugačnih. Pa ne nekih skrajnih primerov, ampak pač bolj posebnih ljudi ... Dokončno socializacijo, delovne navade. Ekipnega dela, če je to vrednota. Pa dobrotelosti, predvsem pa prostovoljstva in prijateljstva.«

Zanimalo me je, ali v sklopu taborniške organizacije spoznavajo nove ljudi, vsi so odgovorili pritrdilno.

Nečlani:

Na vprašanje, ali so včlanjeni v lokalno skupnost, jih je večina odgovorila negativno, torej štirje od sedmih niso včlanjeni v lokalno skupnost. Tisti, ki so odgovorili, da so aktivni v lokalni skupnosti, pa večinoma tako, da pomagajo, če kdo rabi pomoč, da poznajo vse sosede v stavbi in jim pomagajo pri opravilih.

»Sem včlanjena v lokalno skupnost, ker kidam in pazm otroke in živali dvema sosedoma. (smeh)«

Na vprašanje, ali se ukvarjajo s prostovoljstvom, jih je večina odgovorila negativno, trije, ki so odgovorili, da se ukvarjajo s prostovoljstvom, so navedli sledeče načine: prostovoljni prispevki, doniranje oblačil in čiščenje okolice. Ena intervjuvanka je celo pomagala v centru za brezdomce.

Večina intervjuvancev ni včlanjena v prostovoljno društvo, razen enega, ki je 3 leta včlanjen v navijaško društvo, ki mu veliko pomeni, predvsem zaradi možnosti deljenja veselja in žalosti. V društvu je aktiven, saj ima vlogo zapisnikarja, pravi pa tudi, da članom zaupa. Društvo kot tako ne opravlja prostovoljnega dela.

6.5.3 Zaupanje

Skupina članov je v večini na vprašanje, ali lahko večini ljudi zaupa, odgovorila pozitivno, pet vprašanih je odgovorilo, da lahko zaupa večini ljudi: trije so odgovorili, da nikoli ne moraš biti dovolj previden in da se večini ljudi ne more zaupati. Kontrolna skupina ima nekoliko drugačne rezultate: štirje so odgovorili, da ne zaupajo na splošno ljudem, trije so odgovorili da na splošno zaupajo ljudem. Po analizi odgovorov skupina s člani prostovoljne organizacije na splošno bolj zaupa večini ljudem.

Na vprašanje, kakšne življenjske izkušnje imajo z zaupanjem, so intervjuvanci v skupini s člani v večini odgovorili, da imajo dobre, trije od osmih pa so dejali, da niso imeli nobenih večjih težav, nobenih posebnih izkušenj. V kontrolni skupini imajo intervjuvanci večinoma dobre izkušnje, štirje so izpostavili, da imajo dobre izkušnje, dva sta se opredelila, da imata nekako srednje izkušnje, tako dobre kot slabe, samo ena intervjuvanka je izpostavila, da ima slabe izkušnje. V obeh skupinah imajo intervjuvanci večinoma dobre izkušnje z zaupanjem. Izpostavila bi eno posameznico iz kontrolne skupine, ki zaradi slabših izkušenj vseeno ni izgubila pozitivnega pogleda na splošno zaupanje.

»Ja zdi se mi, da bi mogla bit zdej bl previdna, sam sm še zmer preveč naivna, ker verjamam, da so ljudje u redu.«

Na vprašanje, ali o sebi menijo, da so zaupanja vredni, so intervjuvanci v obeh skupinah večinoma dejali, da se zdijo zaupanja vredni.

6.5.4 Straši in vzgoja

Zanimalo me je, kakšne vrednote so prevzeli od staršev, saj na socialni kapital zelo vpliva vzgoja staršev. Zanimalo me je, če se razlikujejo naučene vrednote eksperimentalne skupine

od kontrolne skupine, ali so si bolj kot ne podobne. Zanimalo me je tudi bolj specifično, kaj so se od staršev naučili glede zaupanja in če starši zaupajo njihovim prijateljem.

Skupina nečlanov:

Na vprašanje, ali so bili starši zaupljivi do njihovih prijateljev, je večina odgovorila, da so jim zaupali: 5 jih je odgovorilo pritrdilno, 2 pa sta odgovorila, da odvisno, katerim prijateljem. Nihče ni odgovoril, da jim niso zaupali.

Na vprašanje, kaj so jih starši učili glede zaupanja, so si bili odgovori med seboj zelo podobni. Velika večina jih je naučenih, da je potrebno biti previden, ne biti preveč naiven, da se ne sme zaupati vsakemu in tudi ne takoj ter da lahko najbolj zaupaš družini. Primer tipičnega odgovora, ki so ga podali posamezniki iz kontrolne skupine:

»Govorila sta mi, da ne smem bit preveč naiuna in usakmu zaupat.«

Na vprašanje o naučenih vrednotah je bila v kontrolni skupini najbolj izpostavljena vrednota spoštovanje, sledi pa ji vljudnost oziroma bonton, iskrenost, ljubezen, družinske vrednote ter delavnost.

Skupina članov:

Na vprašanje, ali so bili starši zaupljivi do njihovih prijateljev, je večina odgovorila pritrdilno: 2 sta odgovorila, da z zadržkom in ne do vseh. Kar je popolnoma primerljivo s skupino nečlanov.

Starši so jih po večini glede zaupanja učili, da se najbolj zaupa bližnjim in družini, da se tujcem ne odpira vrat, vendar pa je bilo med odgovori tudi, da je zaupanje temelj dobrega sodelovanja, kar je dokaj pozitivno sporočilo. Odgovori so dokaj primerljivi s skupino nečlanov.

Skupina članov je na vprašanje o vrednotah največkrat omenila delavnost in poštenost, sledile so jima družina, prijateljstvo, odgovornost, spoštovanje. Torej, eksperimentalna in kontrolna skupina sta omenjali zelo podobne vrednote.

6.5.5 Pogled na življenje

Teoretik Uslaner (Uslaner 2002, 10–11) meni, da posameznik bolj zaupa, če je optimistično naravnani, poleg tega naj bi to veljalo tudi za posameznike, ki so zadovoljni s svojim življenjem ter svojo samopodobo. Zanimalo me je, ali sta si v tem pogledu skupini kaj

podobni ali različni ter od kod bi lahko izhajale razlike. Ali mogoče taborniška organizacija spodbuja optimizem in pozitivno naravnost?

Optimizem: V skupini članov se jih je kar 7 opredelilo kot optimisti, samo en intervjuvanec se je opredelil kot pesimist. Med optimisti je sicer zaslediti tudi kanček zaskrbljenosti zaradi trenutne situacije mladih glede iskanja prve redne zaposlitve.

»Na splošno sem optimist, mislim pa, da smo zdej usi mau pesimisti zaradi šihotv. Zdej, k uprašáš enga, k dela faks ... itak usi pravjo, da ga delajo brezveze, ker ni šihta.«

V skupini nečlanov se je zgodilo nekaj zanimivega, na vprašanje, kako bi se opredelili, kot optimist ali pesimist, so se kar trije opredelili kot realisti, čeprav ta odgovor ni bil niti na voljo.

»Mislim da sem realna, s pridihom pesimizma. Ponavad vedno pomislim na slabo, potem se prepričam v to, kar je realno in pol se poskušam spodbudit v optimistično, ampak ostanem nekje na sredini.«

Štirje so se načeloma opredelili kot optimisti, torej jih je večina optimistična, vendar je med člani in nečlani občutna razlika.

Zadovoljstvo z življenjem: Na vprašanje, ali so zadovoljni s svojim življenjem, je skupina članov večinoma odgovorila pozitivno: kar 6 jih je odgovorilo, da so zadovoljni, dva sta odgovorila, da sta v glavnem zadovoljna oziroma »več ali manj zadovoljna«.

V skupini nečlanov so bili odgovori podobni, z malo odstopanja, večinoma so zadovoljni s svojim življenjem, vendar ne toliko velika večina kot v skupini članov: štirje so se opredelili kot zadovoljni, dva sta se opredelila kot delno zadovoljna torej po njunih besedah odvisno od vidika, samo ena posameznica se je striktno opredelila kot nezadovoljna, kar se ni pojavilo v skupini članov. Po teh odgovorih lahko sklepam, da so člani za odtenek malo bolj zadovoljni s svojim življenjem.

Samopodoba: Skupina članov ima v večini dobro samopodobo: 5 se jih je opredelilo, da imajo dobro mnenje o sebi, dva sta omenila, da bi lahko bilo bolje, načeloma je v redu, vendar bi se dalo marsikaj izboljšati, ena se je opredelila, kot kritično do sebe. Na vprašanje, kdo je imel največji vpliv na njihovo samopodobo, so odgovarjali, da so bili večinoma starši in družba, omenjali so tudi tabornike, saj je bila tudi to njihova družba med odraščanjem.

»Pha ... ja taborniki .. zato ker, odkar vem zase, sem me s stike s taborniki, večino življenja sem tabornik in tm sem se navadu, da pri nevem raznih situacijah uporabš lastno pamet, pa da si pošten in da povem po resnici.«

V skupini nečlanov so bili odgovori zelo podobni: večina se jih je opredelila, da imajo dobro mnenje o sebi, dva sta odgovorila, da imata povprečno mnenje o sebi, ena pa je odgovorila, da si o sebi misli bolj slabo. Glede na to, da v skupini članov ni nihče izrecno poudaril slabe samopodobe, kot pri kontrolni skupini, ima skupina članov rahlo boljšo samopodobo, vendar sta si skupini tudi v tem pogledu zelo podobni.

6.6 Ugotovitve

Po analizi intervjujev sem ugotovila, da so intervjuvanci iz obeh skupin od staršev prevzeli zelo podobne vrednote, navajali so praktično enake vrednote. Zelo podobno so jih starši učili tudi glede zaupanja, na primer, da se najbolj zaupa družini, da moraš kazati neko mero previdnosti do neznancev. Prav tako so starši iz obeh skupin dali dokaj dober zgled, saj so v večini primerov zaupali prijateljem intervjuvancev.

Izkušnje z zaupanjem so se v obeh skupinah izkazale za primerljive, v obeh skupinah ima namreč večina posameznikov dobre izkušnje, poleg tega so se tudi sami opredelili za zaupanja vredne.

Razlika se je pokazala pri vprašanju o zaupanju na splošno, saj v skupini članov večina posameznikov zaupa na splošno, v skupini nečlanov pa jih večina ne zaupa na splošno. Razlike so bile tudi pri vprašanju o optimistični ali pesimistični naravnosti, saj se je velika večina skupine članov opredelila kot optimistična, pri skupini nečlanov pa rezultati niso bili tako pozitivni, nekaj se jih je opredelilo za realiste.

Do majhnih razlik je prišlo tudi pri vprašanjih glede zadovoljstva v življenju ter pri samopodobi. Posamezniki v skupini članov so za odtenek bolj zadovoljni s svojim življenjem ter nekoliko bolj zadovoljni z lastno samopodobo, saj je bila izrecno slaba samopodoba izražena samo v skupini nečlanov.

Glede na to, da so aktivni člani bolj optimistično naravnani ter imajo nekoliko boljšo samopodobo ter večje zadovoljstvo v življenju, spoznavajo nove ljudi ter jim tudi bolj zaupajo in glede na to, da so imeli podobne izkušnje z zaupanjem v življenju kot kontrolna skupina ter podobno vzgojno naravnost iz strani staršev, prav tako z vidika, kaj jim pomeni članstvo ter splošno njihovi cilji, aktivnosti ter trud z otroki v lokalni skupnosti, bi lahko sklepali, da aktivno članstvo v taborniškem društvu RTT ustvarja socialni kapital tako pri posamezniku kot tudi v lokalni skupnosti.

6.7 Analiza domnev

Prva domneva pravi, da prostovoljne organizacije pod določenimi pogoji pomagajo ustvarjati socialni kapital. Ti pogoji so, da se prostovoljna organizacija ukvarja z volonterskim delom, da so posamezniki aktivni in dejavni člani te organizacije, da so posamezniki vključeni v lokalno skupnost, da preko organizacije spoznajo nove in njim različne ljudi in da imajo skozi članstvo dostop do bogatih odraslih, s pomočjo katerih pridejo mlajši člani do informacij. Članstvo v prostovoljni organizaciji spodbuja socialni kapital, če se med člani vzpostavi prijateljski kapital ter določena stopnja zaupanja.

Analiza intervjujev prvo domnevo na primeru prostovoljnega društva Rod Tršati Tur potrjuje, saj je to volonterska organizacija, z aktivnimi člani, ki redno participirajo v lokalni skupnosti. S pomočjo članstva v organizaciji ustvarjajo mreže in poznanstva, med seboj pa so prijatelji in si zaupajo. Menim, da društvo spodbuja generalizirano zaupanje, saj imajo člani redno družbeno interakcijo tako z notranjimi člani kot širšo skupnostjo. Intervjuvanci so omenjali, da sprejemajo vse vrste ljudi, večina tudi zaupa generaliziranem drugemu. Tekom dolgoletnega članstva si skozi izobraževanja in bogatih odraslih pridobijo izjemen nabor znanja in izkušenj, ki jim pomaga v vsakodnevnem življenju, poleg tega pa imajo močne pozitivne in optimistične občutke, ki jih povežem s tem, da se zavedajo, da delajo za dobro otrok.

Druga domneva pravi, da prostovoljne organizacije pod določenimi pogoji zavirajo ustvarjanje socialnega kapitala. To je pod določenimi pogoji resnično, vendar preko analize intervjujev nisem zaznala takih indikatorjev znotraj društva RTT. Društvo RTT bi zaviralo ustvarjanje socialnega kapitala, če bi sami sebe opredeljevali kot notranji in zunanji člani, in bi do zunanjih članov kazali nenaklonjenost. Poleg tega, bi bil indikator zaviranja socialnega kapitala, če bi se udeleževali zgolj znotraj društva, če ne bi bili aktivno vključeni v lokalno skupnosti in če bi kazali višjo stopnjo nezaupanja v generaliziranega drugega.

7 Zaključek

Po pregledu literature o socialnem kapitalu, po analizi taborniške literature ter po analizi kvalitativnih intervjujih sem ugotovila, da sta taborniška organizacija ter znotraj nje rod Tršati Tur močno povezana s socialnim kapitalom.

Društvo je že samo po sebi socialno omrežje, poleg tega pa članom omogoča spoznavanje novih ljudi ter s tem širjenje socialnega omrežja. Z vprašanjem intervjuvancev, kaj jim

pomeni včlanjenost, sem ugotovila, da jih kar nekaj omenja druženje ter prijateljstvo, kar nakazuje, da so med posamezniki v društvu vzpostavljene močne vezi, pojavljajo pa se tudi šibke vezi, zaradi pogostega spoznavanja novih ljudi znotraj širše organizacije, izven lastnega društva. Posledično se ustvarjata dve vrsti socialnega kapitala in sicer vezivni ter povezovalni. Vezivni se ustvarja znotraj voda in rodove uprave, povezovalni pa se ustvarja na dogodkih izven rodu, katerih se udeležujejo taborniki in *ne-taborniki* iz celotne Slovenije in tudi iz tujine.

Društvo mladim omogoča še eno pomembno socialno komponento, in sicer stik z bogatimi odraslimi, ki niso njihovi starši. Glede na to, da je znotraj organizacije velika raznolikost, tako starostna kot tudi izobrazbena, taborniška organizacija proizvaja velik nabor informacij, s katerimi mladi pridejo v stik.

Glavne vrednote, ki so prisotne v društvu, so prav vrednote participacije in recipročnosti. To so vrednote, ki vodijo k sodelovanju. Intervjuvanci omenjajo vrednote, kot so timsko delo, sprejemanje ter odprtost do drugačnosti, kar so vrednote, ki omogočajo lažje sodelovanje in so vrednote recipročnosti. Poleg tega omenjajo predajanje znanja ter učenja socialnih veščin otrok, v zameno pa dobijo občutek sprejetosti, občutek pripadnosti, socialni stik, nove veščine in znanja, nek dodaten smisel v življenju ter poznanstva in prijateljstva. Tako kot je Stolle (2001) ugotovila v svoji raziskavi, se tudi v primeru Rodu Tršati Tur izkaže, da člani razvijejo skupinsko identiteto, samospoštovanje ter se naučijo veščin obnašanja ter vzajemnosti, kar ustvarja pogoje za razvoj socialnega kapitala.

Pomembna komponenta socialnega kapitala je tudi zaupanje, predvsem je za kvalitetno družbeno življenje pomembno ustvarjanje le-tega. Dejavnikov za ustvarjanje zaupanja je več, med njimi je tudi skupinsko doseganje skupnih ciljev. Taborniška organizacija ima sama po sebi že skupni cilj, ki je hkrati tudi njihov moto – ustvarjajo boljši svet. V intervjujih so izprašani omenjali še vzgojo otrok in ustvarjanje pogojev za življenje, tako iz naravovarstvenega vidika kot iz socialnega vidika.

Zaupanje se ustvarja znotraj organizacije tudi na druge načine, saj se med mladimi člani ustvarja prijateljski kapital, ki lahko vodi v generalizirano zaupanje. Močni prijateljski kapital se ustvarja namenoma s strani vodnikov, ki se trudijo ustvarjati t.i. vodov duh, ustvarja pa se tudi organsko, med člani rodove uprave, ki jih povezuje isti cilj – vodenje društva. To potrjujejo izjave intervjuvancev, ki trdijo, da jim članstvo pomeni veliko zaradi socialne komponente, kar nekaj jih omenja prijateljstvo kot vrednoto, ki so jo prevzeli pri tabornikih.

Da se v RTT ustvarja prav generalizirano zaupanje, nakazujejo še drugi indikatorji, eden izmed teh je optimistična naravnost intervjuvancev. Drug pokazatelj generaliziranega zaupanja so še odgovori na preprosto vprašanje o splošnem zaupanju, na katerega je velika večina odgovorila pozitivno, torej menijo, da se večini ljudi lahko zaupa.

Glede na ugotovitve avtorice Onxy (2002) menim, da prostovoljno društvo Rod Tršati Tur spada med organizacije, ki jih Onxyjeva opisuje kot formalne prostovoljne organizacije, v katerih so včlanjeni prostovoljci, ki v sebi nosijo nekaj avtoritete profesionalnega ter se za njih predvideva, da imajo določeno znanje, ki jim ga je podala organizacija. Posledično so v očeh članov lokalne skupnosti bolj zaupanja vredni. Formalne organizacije, kot je RTT, ki je dokaj majhna organizacija, in ki ima bazo na določenem območju, v tem primeru lokalne skupnosti Poljan, ustvarjajo najbolj optimalne pogoje za ustvarjanje socialnega kapitala, saj ustvarjajo zaupanje med seboj in navzven, so aktivno sodelujoči v lokalni skupnosti, učijo vrednote participacije, vzgajajo mlade, ustvarjajo prijateljske vezi ter stremijo k skupnemu cilju – *taborniki ustvarjajo boljši svet.*

8 Literatura

1. Adam, Frane in Borut Rončević. 2003. Socialni kapital: Opredelitve in raziskovalne strategije. V *Socialni kapital v Sloveniji*, ur. Matej Makarovič, 5–32. Ljubljana: Sophia.
2. Boneham, Margaret in Judith Sixsmith. 2003. *Volunteering and the concept of Social Capital*. Dostopno prek: http://digitalcommons.boltan.ac.uk/socsci_journalspr/4 (3. september 2015).
3. Bourdieu, Pierre. 1986. *The Forms of Capital*. Dostopno prek: <https://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/fr/bourdieu-forms-capital.htm> (3. september 2015).
4. Chong, Sheau Tsney, Karen Farquharson, Er Ah Choy, Z.M. Lukman in Mostafa Kamal M. 2011. Enhancing Youth Civic Engagement and Generalized Trust Through Bonding Social Capital Among Friends. *Pertanica J. Soc. Sci. & Hum.* 19 (S): 57–64
5. Coleman, S. James. 1988. Social Capital in the Creation of Human Capital. *The American Journal of Sociology* 94. Dostopno prek: <http://courseweb.lis.illinois.edu/~katewill/for-china/readings/coleman%201988%20social%20capital.pdf> (3. september 2015).
6. Dekker, Paul in Eric M. Uslaner. 2001. *Social Capital and Participation in Everyday Life*. New York: Routledge.
7. Diekmann, Andreas. 2004. The Power of Reciprocity: Fairness, Reciprocity and Stakes in variants of the dictator game. *Journal of Conflict Resolution* 48 (4). Dostopno prek: <http://web.mit.edu/sabre/In/Public/GameTheory/Journal%20of%20Conflict%20Resolution/Power%20of%20Reciprocity--Fairness,%20Reciprocity,%20and%20Stakes%20in%20Variants%20of%20the%20Dictator%20Game.pdf> (3. september 2015).
8. Enfield, Richard. 2008. *Social Capital and Implications for Positive Youth Development*. Monograph Center for Youth Development UC Davis Spring. Dostopno prek: <http://4h.ucanr.edu/files/1225.pdf> (6. september 2015).
9. Fukuyama, Francis. 1995. *Trust: The Social Virtues and The Creation of Prosperity*. New York: Free Press.
10. - - - 1999. *Social Capital and Civil Society*. Fairfax: George Mason University.
11. Halpern, David. 2005. *Social Capital*. Cambridge: Polity Press.

12. Helve, Helena in John Bynner. 2007. *Youth and Social Capital*. London: Tufnell.
13. Kos, Simona in Aleš Ferenc. 1995. *Vodnik vodi vod*. Ljubljana: Samozaložba.
14. Kump, Sonja. 2003. Socialni kapital in izobraževanje odraslih. V *Socialni kapital v Sloveniji*, urMatej Makarovič, 148–170. Ljubljana: Sophia.
15. McGuire, Amy. 2003. *Social Capital Development in Youth Development Programming: A Case Study of California 4-H, Youth, Families and Communities Youth Development Program*. Dostopno prek: http://communitydevelopment.ucdavis.edu/docs/Theses/McGuire_Amy.pdf (3. september 2015).
16. Narayan, Deepa in Woolcock Michael. 2000. *Social Capital: Implications for development theory, research and policy*. Dostopno prek: <http://rionan.staff.uns.ac.id/files/2009/12/social-capital-development-theory-research-and-policy.pdf> (5. julij 2015).
17. Okorn, Milko. 2001. *Vzgoja v ZTS*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije.
18. Onyx, Jenny in Rosmary Leonard. 2002. *The relationship between Formal and Informal Volunteering: A social capital framework*. International Society for Third – Sector Research Fifth Biennial Conference. Dostopno prek: https://www.istr.org/resource/resmgr/abstracts_capetown1/onyx_leonard.pdf (12. junij 2015).
19. Portes, Alejandro. 1998. Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology. *Annual Review of Sociology* 24. Dostopno prek: https://books.google.si/books?hl=sl&lr=&id=kQdKAf8-_yUC&oi=fnd&pg=PA43&dq=beginnings+of+social+capital&ots=3i5vpcS_A0&sig=alWAohKT7-_aCn8AgfIGYercDcw&redir_esc=y#v=onepage&q=beginnings%20of%20social%20capital&f=false (3. september 2015).
20. Putnam, Robert D. 1993. *Making democracy work: civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
21. - - - 2000. *Bowling Alone: The Colapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
22. *Rod Tršati Tur*. 2015. Dostopno prek: <http://rtt.rutka.net/> (3. september 2015).
23. Strajgar, Tomaž in Tadej Pugelj, ur. 2012. *Program za mlade*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije.
24. Stolle, Dietlind. 2002. Trusting strangers – The Concept of Generalized Trust in Perspective. *OZP – Institute fur Staats und Politikwissenschaft* 31 (4). Dostopno prek:

- http://www.academia.edu/2833561/Trusting_StrangersThe_Concept_of_Generalized_Trust_in_Perspective (3. september 2015).
25. Uslaner, Eric M. 1999. *Democracy and Social Capital. Democracy and Trust*. Dostopno prek: <http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam032/98053586.pdf> (3. september 2015).
26. - - - 2002. *The moral Foundations of Trust*. »Trust on the Knowledge Society« Symposium: University of Jyvaskyla, Finland. Dostopno prek: http://www.researchgate.net/profile/Eric_Uslaner/publication/228191342_The_Moral_Foundations_of_Trust/links/540b85d80cf2df04e7507f42.pdf (3. september 2015).
27. Verkatanathan, Jayant, Evangelos Karapanos, Vasilis Kostakos, Jorge Gonqalves. 2012. Network, Perosnality and Socail Capital. *Proceedings of the fifth Annual ACM Web Science Conference*, 326 – 329. Dostopno prek: <http://www.ee.oulu.fi/~jgoncalv/docs/websci12.pdf> (3. september 2015).
28. Vogrinc, Janez. 2008. *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
29. Zhongqi, Liu in Wei Shuying. 2005. The Strenght of Weak Ties and Issues of Embeddedness: a review of Granowetter's theories on social network and organization. *Canadian Social Science* 1 (3). Dostopno prek: <http://www.cscanada.net/index.php/css/article/viewFile/j.css.1923669720050103.015/232> (3. september 2015).
30. *Zveza tabornikov Slovenije*. 2015. Dostopno prek: <http://www.taborniki.si/> (3. september 2015).

Priloga

Priloga A - Vprašalnik

Osnovni podatki :

Ime, priimek, starost, izobrazba, kraj bivanja

1. Starši

Katere vrednote ste prevzeli od staršev? Ali so bili vaši starši do vas skrbni tekom vzgoje? Ali so bili zaupljivi do vaših prijateljev? Kaj so vas starši učili glede zaupanja?

2. Življenje in samopodoba

Ali ste zadovoljni s svojim življenjem? Kakšno mnenje imate o sebi? Kdo je imel največji vpliv na izgradnjo vaše samopodobe in kakšna je le-ta? Kako bi se opredelili, kot pesimist ali optimist? Zakaj? Kakšna so vaša pričakovanja za prihodnost?

3. Zaupanje

Kakšne življenjske izkušnje imate glede zaupanja? Na kakšen način so vas te izkušnje izoblikovale? Ali bi se lahko opredelili kot zaupanja vredni? Ali menite, da se večini ljudi lahko zaupa? Ali podarite denar nekemu, ki prosi na ulici? Zakaj da ali ne?

4. Včlanjenost v skupnost

Ali ste aktivno včlanjeni v vašo lokalno skupnost? Ali se ukvarjate s prostovoljstvom? Ali ste včlanjeni v kakšno prostovoljno organizacijo? Koliko časa ste že včlanjeni v to organizacijo? Zakaj je za vas ta organizacija pomembna? Kako sodelujete v tej organizaciji, kaj delate? Ali zaupate sočlanom? Ali v okviru organizacije spoznavate nove ljudi? Kaj vam pomeni moto *Taborniki ustvarjamo boljši svet*? Kakšne vrednote ste prevzeli od tabornikov?